UNIONIN YLEISEN TUOMIOISTUIMEN MÄÄRÄYS (kahdeksas jaosto)

20 päivänä toukokuuta 2020*

Kumoamiskanne – Energia – Maakaasun sisämarkkinat – Direktiivi (EU) 2019/692 – Tietyistä direktiivin säännöksistä poikkeamista koskevien päätösten tekemiseen liittyvän 49 a artiklan lisääminen direktiiviin 2009/73/EY – Direktiivin 2009/73 soveltaminen kolmansiin maihin meneviin ja niistä tuleviin kaasuputkiin – Sellaisen määräajan riitauttaminen, jonka mukaan vapautukset direktiivin 2009/73 velvollisuuksista on myönnettävä viimeistään 24.5.2020 – Toimi ei koske kantajaa suoraan – Toimi ei koske kantajaa erikseen – Tutkimatta jättäminen

Asiassa T-530/19,

Nord Stream AG, kotipaikka Zug (Sveitsi), edustajinaan asianajajat M. Raible, C. von Köckritz ja J. von Andreae,

kantajana,

vastaan

Euroopan parlamentti, asiamiehinään L. Visaggio, J. Etienne ja I. McDowell

ja

Euroopan unionin neuvosto, asiamiehinään A. Lo Monaco ja S. Boelaert,

vastaajina,

jossa on kyse SEUT 263 artiklaan perustuvasta vaatimuksesta maakaasun sisämarkkinoita koskevista yhteisistä säännöistä annetun direktiivin 2009/73/EY muuttamisesta 17.4.2019 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2019/692 (EUVL 2019, L 117, s. 1) osittaiseksi kumoamiseksi,

UNIONIN YLEINEN TUOMIOISTUIN (kahdeksas jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja J. Svenningsen (esittelevä tuomari) sekä tuomarit R. Barents ja C. Mac Eochaidh,

kirjaaja: E. Coulon,

on antanut seuraavan

* Oikeudenkäyntikieli: englanti.

määräyksen

Asian tausta

1 Maakaasun sisämarkkinoita koskevista yhteisistä säännöistä ja direktiivin 98/30/EY kumoamisesta 26.6.2003 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2003/55/EY (EUVL 2003, L 176, s. 57) on kumottu ja korvattu 13.7.2009 annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivillä 2009/73/EY (EUVL 2009, L 211, s. 94).

2 Direktiivillä 2009/73 pyritään ottamaan käyttöön yhteiset säännöt maakaasun siirrolle, jakelulle, toimitukselle ja varastoinnille markkinoille pääsyn mahdollistamiseksi sekä tasapuolisen ja syrjimättömän kilpailun edistämiseksi. Kyseisessä direktiivissä säädetään tältä osin muun muassa velvollisuudesta eriyttää siirtoverkot ja siirtoverkonhaltijat toisistaan ja sellaisen järjestelmän käyttöön ottamisesta, jolla kolmannet osapuolet voivat päästä syrjimättömästi kaasun siirto- ja jakeluverkkoihin julkaistujen tariffien perusteella.

3 Direktiivin 2009/73 36 artiklan mukaan merkittävät uudet kaasuinfrastruktuurit eli yhdysputket, nesteytetyn maakaasun käsittelylaitokset ja varastot voidaan tietyin edellytyksin pyynnöstä vapauttaa määritellyksi ajaksi tietyistä kyseisessä direktiivissä säädetyistä velvollisuuksista. Kyseisen vapautuksen saamiseksi on erityisesti osoitettava, että sijoitus lisää kilpailua kaasuntoimitusten alalla ja parantaa toimitusvarmuutta ja että sijoitukseen liittyvä riski on niin suuri, että sijoitus ei toteutuisi, jollei vapautusta myönnettäisi.

4 Kantajana oleva Nord Stream AG on Sveitsin oikeuden mukaan perustettu yhtiö, jonka osakkeista venäläinen yhtiö PJSC Gazprom omistaa 51 prosenttia; loput osakkeista ovat neljän sellaisen sveitsiläisen yhtiön omistuksessa, joista kaksi, välillisesti kahden saksalaisten yhtiön omistuksessa olevaa yhtiötä, omistaa kumpikin 15,5 prosenttia ja joista kaksi muuta, joista toinen on välillisesti erään ranskalaisen yhtiön omistuksessa ja toinen on erään alankomaalaisen yhtiön tytäryhtiö, omistavat kumpikin 9 prosenttia. Kantaja omistaa Nord Streamin ja operoi sitä; Nord Stream on kaksoisputkijärjestelmä, jonka rakentaminen saatettiin päätökseen vuonna 2012 ja jota on tarkoitus operoida 50 vuoden ajan. Kyseisellä järjestelmällä turvataan kaasun kuljettaminen Viipurin (Venäjä) ja Greifswaldin (Saksa) lähellä sijaitsevan Lubminin (Saksa) välillä. Kun kaasu on saapunut Saksan alueelle, se siirretään eteenpäin mantereella sijaitsevien NEL- ja OPAL -maakaasuputkien kautta, joihin sovelletaan Saksan sääntelyviranomaisen valvonnassa direktiivin 2009/73 velvollisuuksia.

5 Euroopan komission 8.11.2017 antamasta ehdotuksesta COM(2017) 660 final Euroopan parlamentti ja Euroopan unionin neuvosto antoivat 17.4.2019 direktiivin (EU) 2019/692 maakaasun sisämarkkinoita koskevista yhteisistä säännöistä annetun direktiivin 2009/73/EY muuttamisesta (EUVL 2019, L 117, s. 1; jäljempänä riidanalainen direktiivi); kyseinen direktiivi tuli voimaan kahdentenakymmenentenä päivänä sen julkaisemisesta eli 23.5.2019.

6 Riidanalaisen direktiivin johdanto-osan kolmannen perustelukappaleen mukaan direktiivillä pyritään puuttumaan maakaasun sisämarkkinoiden toteuttamisen esteisiin, jotka johtuvat siitä, ettei Euroopan unionin markkinasääntöjä ole tähän mennessä sovellettu kolmansiin maihin meneviin ja niistä tuleviin kaasunsiirtoputkiin.

7 Direktiivin 2009/73, sellaisena kuin se on muutettuna riidanalaisella direktiivillä, 2 artiklan 17 alakohdassa säädetään tältä osin, että ”yhdysputkella” tarkoitetaan paitsi ”siirtoputkea, joka ylittää jäsenvaltioiden välisen rajan tai kulkee sen poikki ja jonka tarkoituksena on yhdistää kyseisten jäsenvaltioiden kansalliset siirtoverkot toisiinsa” vastedes myös ”jäsenvaltion ja kolmannen maan välistä siirtoputkea jäsenvaltioiden alueen tai kyseisen jäsenvaltion aluemeren rajaan saakka”.

8 Direktiivin 2009/73 49 a artiklan 1 kohdassa, sellaisena kuin se on lisättynä riidanalaisella direktiivillä, säädetään kuitenkin, että ”sellaisten jäsenvaltion ja kolmannen maan välisten kaasunsiirtoputkien osalta, jotka ovat valmistuneet ennen 23 päivää toukokuuta 2019, se jäsenvaltio, jossa tällaisen siirtoputken ensimmäinen [kyseisen] jäsenvaltio[n] verkossa sijaitseva liitäntäpiste sijaitsee, voi päättää poiketa [direktiivin 2009/73 tietyistä säännöksistä] alueellaan ja aluemerellään sijaitsevissa tällaisen kaasunsiirtoputken osissa objektiivisista syistä, kuten tehdyn investoinnin takaisinmaksun mahdollistamiseksi tai toimitusvarmuuteen liittyvistä syistä, sillä edellytyksellä, että poikkeus ei haittaa kilpailua maakaasun sisämarkkinoilla tai niiden tehokasta toimintaa eikä toimitusvarmuutta unionissa”. Mainitussa 49 a artiklan 1 kohdassa säädetään vielä yhtäältä, että tämän tyyppisten poikkeusten on oltava ”kestoltaan rajattu[ja] enintään 20 vuoteen objektiivisin perustein, [ne] voidaan uusia perustelluista syistä ja [niihin] voidaan soveltaa ehtoja, jotka edesauttavat edellä mainittujen edellytysten täyttämistä”, ja toisaalta, että ”tällaisia poikkeuksia ei sovelleta jäsenvaltion ja sellaisen kolmannen maan välisiin siirtoputkiin, jonka edellytetään saattavan [direktiivin 2009/73, sellaisena kuin se on muutettuna,] osaksi kansallista lainsäädäntöään – – unionin kanssa tehdyn sopimuksen nojalla”.

9 Riidanalaisella direktiivillä muutettiin lisäksi direktiivin 2009/73 36 artiklaa siten, että kyseisen artiklan 1 kohdan e alakohdassa säädetään, että tuon säännöksen nojalla myönnetty vapautus uudelle olemassa olevalle infrastruktuurille ei saa haitata muun muassa ”maakaasun toimitusvarmuutta unionissa”.

10 Riidanalaisella direktiivillä direktiiviin 2009/73 tehtyjen muutosten täytäntöönpanon osalta riidanalaisen direktiivin 2 artiklassa säädetään, että lukuun ottamatta jäsenvaltioita, joilla ei ole maantieteellisiä rajoja kolmansien maiden kanssa eikä siirtoputkia kolmansien maiden kanssa, ja maantieteellisen tilanteensa vuoksi Kyprosta ja Maltaa ”jäsenvaltioiden on saatettava [kyseisen] direktiivin noudattamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset voimaan viimeistään 24 päivänä helmikuuta 2020, sanotun kuitenkaan rajoittamatta direktiivin 2009/73/EY 49 a artiklan mukaista mahdollista poikkeusta”.

Oikeudenkäynti ja asianosaisten vaatimukset

11 Kantaja nosti unionin yleisen tuomioistuimen kirjaamoon 26.7.2019 toimittamallaan kannekirjelmällä nyt käsiteltävänä olevan kanteen, jossa se vaatii, että unionin yleinen tuomioistuin

– kumoaa riidanalaisen direktiivin siltä osin kuin sillä lisätään direktiiviin 2009/73 uusi 49 a artiklan 3 kohdan ensimmäinen virke, jonka mukaan ”[kyseisen 49 a artiklan] 1 ja 2 kohdan mukaiset [poikkeamista koskevat] päätökset on tehtävä viimeistään 24 päivänä toukokuuta 2020” ja

– velvoittaa parlamentin ja/tai neuvoston korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

12 Puolan tasavallan 2.10.2019, komission 15.10.2019, Liettuan tasavallan ja Viron tasavallan 30.10.2019 ja Latvian tasavallan 6.11.2019 unionin yleisen tuomioistuimen kirjaamoon toimittamilla asiakirjoilla kyseiset valtiot pyysivät unionin yleisen tuomioistuimen työjärjestyksen 143 artiklan nojalla saada osallistua oikeudenkäyntiin tukeakseen parlamentin ja neuvoston vaatimuksia.

13 Neuvosto esitti unionin yleisen tuomioistuimen kirjaamoon 14.10.2019 toimittamallaan erillisellä asiakirjalla työjärjestyksen 130 artiklan 1 kohdan nojalla oikeudenkäyntiväitteen, jossa se vaatii, että unionin yleinen tuomioistuin

– jättää kanteen tutkimatta ja

– velvoittaa kantajan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

14 Parlamentti esitti unionin yleisen tuomioistuimen kirjaamoon 15.10.2019 toimittamallaan erillisellä asiakirjalla työjärjestyksen 130 artiklan 1 kohdan nojalla oikeudenkäyntiväitteen, jossa se vaatii, että unionin yleinen tuomioistuin

– ensisijaisesti

  – jättää kanteen tutkimatta ja

  – velvoittaa kantajan korvaamaan oikeudenkäyntikulut

– toissijaisesti, jos unionin yleinen tuomioistuin hylkää oikeudenkäyntiväitteen tai päättää lykätä sen ratkaistavaksi pääasian yhteydessä, vahvistaa parlamentille ja neuvostolle uudet määräajat niiden vastinekirjelmien jättämistä varten.

15 Kantaja vaatii unionin yleisen tuomioistuimen kirjaamoon 6.12.2019 toimittamissaan huomautuksissa parlamentin ja neuvoston oikeudenkäyntiväitteistä, että unionin yleinen tuomioistuin hylkää kyseiset väitteet perusteettomina ja näin ollen ottaa kanteen tutkittavaksi.

16 Unionin yleisen tuomioistuimen presidentti päätti työjärjestyksen 67 artiklan 2 kohdan nojalla 4.4.2020 tekemällään päätöksellä antaa nyt esillä olevan asian käsittelylle etusijan siihen liittyvien erityisten syiden johdosta

Oikeudellinen arviointi

Oikeudenkäyntiväitteet

17 Parlamentti väittää oikeudenkäyntiväitteensä tueksi, ettei kantajalla ole asiavaltuutta vaatia riidanalaisen direktiivin osittaista kumoamista, ja sillä on lisäksi epäilyjä kantajan oikeussuojan tarpeesta siihen, että mainittu direktiivi kumotaan tällä tavalla osittain. Neuvosto puolestaan väittää oikeudenkäyntiväitteensä tueksi, että kanne on jätettävä tutkimatta siltä osin kuin ensinnäkin kantajalla ei ole oikeussuojan tarvetta riidanalaisen direktiivin osittaiseen kumoamiseen, toiseksi, kantajalla ei ole asiavaltuutta vaatia mainitun direktiivin osittaista kumoamista ja kolmanneksi vaadittu osittainen kumoaminen johtaisi riidanalaisen direktiivin olennaiseen muuttamiseen.

18 Kantaja väittää, että sillä on oikeussuojan tarve ja asiavaltuus vaatia riidanalaisen direktiivin kumoamista osittain.

19 Unionin yleisen tuomioistuimen työjärjestyksen 130 artiklassa määrätään tältä osin, että jos vastaaja tai vastaajat pyytävät erillisellä asiakirjalla unionin yleistä tuomioistuinta ratkaisemaan pääasian käsittelyä aloittamatta, onko kanne jätettävä tutkimatta toimivallan puuttumisen vuoksi tai muusta syystä, unionin yleisen tuomioistuimen on ratkaistava hakemus mahdollisimman nopeasti ja tarvittaessa asian käsittelyn suullisen vaiheen aloitettuaan.

20 Nyt käsiteltävässä asiassa unionin yleinen tuomioistuin katsoo, että sillä on asiakirja-aineiston perusteella riittävät tiedot asiasta, ja päättää ratkaista määräyksellä parlamentin ja neuvoston esittämät oikeudenkäyntiväitteet ilman, että asian käsittelyn suullista vaihetta on tarpeen aloittaa; jäljempänä esitetyistä syistä ja riippumatta siitä, perusteleeko kantaja oikeussuojan tarpeen, kantaja ei ole kuitenkaan osoittanut, että sillä on asiavaltuus vaatia riidanalaisen direktiivin osittaista kumoamista.

Alustavat huomautukset

21 SEUT 263 artiklan neljännen kohdan mukaan ”luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö voi ensimmäisessä ja toisessa kohdassa määrätyin edellytyksin nostaa kanteen [ensimmäinen tilanne] hänelle osoitetusta säädöksestä tai [toinen tilanne] säädöksestä, joka koskee häntä suoraan ja erikseen, sekä [kolmas tilanne] sääntelytoimesta, joka koskee häntä suoraan ja joka ei edellytä täytäntöönpanotoimenpiteitä”.

22 Tältä osin on todettava, että vaikka SEUT 263 artiklan neljäs kohta ei nimenomaisesti koske luonnollisen henkilön tai oikeushenkilön direktiivistä nostamien kumoamiskanteiden tutkittavaksi ottamisen edellytyksiä, oikeuskäytännöstä kuitenkin ilmenee, ettei tällaisia kanteita voida pelkästään tämän seikan perusteella jättää tutkimatta. Unionin toimielimet eivät näet voi evätä luonnollisille henkilöille tai oikeushenkilöille tässä perussopimuksen määräyksessä annettua oikeussuojaa pelkästään valitsemalla kyseessä olevan toimen muodon (ks. analogisesti määräys 10.9.2002, Japan Tobacco ja JT International v. parlamentti ja neuvosto, T-223/01, EU:T:2002:205, 28 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

23 Tämän jälkeen on huomautettava, että SEUT 288 artiklan kolmannen kohdan mukaan direktiivi on osoitettu jäsenvaltioille. SEUT 263 artiklan neljännen kohdan nojalla kantajan kaltaiset luonnolliset henkilöt tai oikeushenkilöt voivat siis nostaa kumoamiskanteen riidanalaisen direktiivin kaltaisesta direktiivistä ainoastaan sillä toiseen tilanteeseen perustuvalla edellytyksellä, että direktiivi koskee niitä suoraan ja erikseen, ja sillä kolmanteen tilanteeseen perustuvalla edellytyksellä, että direktiivi on sääntelytoimi, joka koskee niitä suoraan eikä edellytä täytäntöönpanotoimenpiteitä (ks. vastaavasti tuomio 25.10.2010, Microban International ja Microban (Europe) v. komissio, T-262/10, EU:T:2011:623, 19 kohta; tuomio 6.9.2013, Sepro Europe v. komissio, T-483/11, ei julkaistu, EU:T:2013:407, 29 kohta ja määräys 7.7.2014, Wepa Lille v. komissio, T-231/13, ei julkaistu, EU:T:2014:640, 20 kohta).

24 SEUT 263 artiklan neljännen kohdan kolmannessa tilanteessa tarkoitettua sääntelytoimen käsitettä on tulkittava siten, että sillä tarkoitetaan mitä tahansa yleisesti sovellettavaa toimea lainsäätämisjärjestyksessä hyväksyttyjä toimia lukuun ottamatta. Viimeksi mainittujen toimien osalta näet Lissabonin sopimuksen laatijat ovat siltä osin kuin on kyse yksityisten mahdollisuudesta vaatia niiden kumoamista halunneet säilyttää rajoittavan lähestymistavan, joka liittyy sen osoittamiseen, että mainitut lainsäätämisjärjestyksessä hyväksytyt toimet ”koske[vat niitä] suoraan ja erikseen” (ks. vastaavasti tuomio 3.10.2013, Inuit Tapiriit Kanatami ym. v. parlamentti ja neuvosto, C-583/11 P, EU:C:2013:625, 59 ja 60 kohta sekä Eurooppa-valmistelukunnan sihteeristö, unionin tuomioistuimen toimintaa käsittelevän työryhmän loppuraportti, 25.3.2003, CONV 636/03, 22 kohta ja puheenjohtajiston muistio, 12.5.2003, CONV 734/03, s. 20).

25 Tältä osin eron tekeminen lainsäätämisjärjestyksessä hyväksytyn toimen ja sääntelytoimen välillä perustuu EUT-sopimuksen mukaan siihen, onko toimen hyväksymistä edeltänyt menettely ollut lainsäätämisjärjestys (ks. määräys 7.1.2015, Freitas v. parlamentti ja neuvosto, T-185/14, ei julkaistu, EU:T:2015:14, 26 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen). SEUT 289 artiklan mukaan näet lainsäätämisjärjestyksessä hyväksyttäviä toimia ovat ne, jotka hyväksytään mainitussa järjestyksessä, sekä perussopimuksissa määrätyissä erityistapauksissa eräät jäsenvaltioiden ryhmän tai parlamentin aloitteesta, Euroopan keskuspankin (EKP) suosituksesta tai Euroopan unionin tuomioistuimen tai Euroopan investointipankin (EIP) pyynnöstä hyväksytyt toimet.

26 Nyt käsiteltävässä asiassa on selvää, että riidanalainen direktiivi on annettu SEUT 194 artiklan 2 kohdan nojalla tavallisessa lainsäätämisjärjestyksessä, sellaisena kuin se on esitetty yksityiskohtaisesti SEUT 294 artiklassa. Mainittu direktiivi ja myös sen 1 artikla, jossa säädetään muun muassa 49 a artiklan lisäämisestä direktiiviin 2009/73 ja jonka osittaista kumoamista kantaja nyt käsiteltävässä asiassa vaatii, on siis EUT-sopimuksessa tarkoitettu lainsäätämisjärjestyksessä hyväksytty toimi.

27 Näin ollen siitä riippumatta, että riidanalaisessa direktiivissä säädetään direktiivinä siitä, että eräiden sen adressaatteina olevien jäsenvaltioiden on toteutettava täytäntöönpanotoimenpiteitä, millä suljetaan jo sinällään pois, että sitä voitaisiin lähtökohtaisesti pitää toimena, joka ei edellytä ”täytäntöönpanotoimenpiteitä”, edellytystä, joka koskee kantajan asiavaltuutta riitauttaa mainittu direktiivi, ei voida perustaa SEUT 263 artiklan neljännessä kohdassa tarkoitettuun kolmanteen tilanteeseen, sillä riidanalainen toimi eli riidanalainen direktiivi ei ole kyseisessä määräyksessä tarkoitettu ”sääntelytoimi”.

28 SEUT 263 artiklan neljännessä kohdassa tarkoitetusta toisesta tilanteesta on huomautettava, että kaikkiin taloudellisiin toimijoihin, joita asia koskee, sovellettava lainsäätämisjärjestyksessä hyväksytty toimikin voi tietyissä olosuhteissa koskea tiettyjä niistä suoraan ja erikseen kyseisessä määräyksessä tarkoitetulla tavalla (ks. vastaavasti tuomio 17.1.1985, Piraiki-Patraiki ym. v. komissio, 11/82, EU:C:1985:18, 11–32 kohta ja tuomio 27.6.2000, Salamander ym. v. parlamentti ja neuvosto, T-172/98 ja T-175/98–T-177/98, EU:T:2000:168, 30 kohta).

29 Nyt käsiteltävässä asiassa on siten tutkittava, onko kantaja osoittanut SEUT 263 artiklan neljännessä kohdassa toisen tilanteen osalta asetettujen edellytysten kannalta, että riidanalainen direktiivi koski sitä suoraan ja erikseen, kun palautetaan mieleen, että kyseiseen määräykseen sisältyvä sellaisen toimen käsite, joka koskee kantajaa suoraan ja erikseen, vastaa EY 230 artiklan neljännen kohdan käsitettä, jota Lissabonin sopimuksen laatijoilla ei ole ollut tarkoitus muuttaa (ks. vastaavasti tuomio 3.10.2013, Inuit Tapiriit Kanatami ym. v. parlamentti ja neuvosto, C-583/11 P, EU:C:2013:625, 70 ja 71 kohta).

Kysymys siitä, koskeeko riidanalainen direktiivi kantajaa suoraan

30 Parlamentti katsoo, ettei riidanalaisen direktiivin säännös, jonka osittaista kumoamista kantaja vaatii nyt käsiteltävässä asiassa, koske kantajaa suoraan, koska kyseinen säännös on osoitettu nimenomaan jäsenvaltioille, joiden tehtävänä on myöntää toimijoiden pyynnöstä mahdollinen poikkeus, ja että mainitulla säännöksellä ei näin ollen ole mitään vaikutusta eikä se vaikuta kantajan oikeusasemaan.

31 Parlamentti katsoo erityisesti, ettei mikään mainitussa säännöksessä velvoita kantajaa pyytämään tietyssä määräajassa vapautusta direktiivin 2009/73, sellaisena kuin se on muutettuna, velvollisuuksista. Koska riidanalaisessa direktiivissä ei ole mainintaa siitä ajankohdasta, jolloin kantajan on haettava tällaista vapautusta, jäsenvaltioiden on kyseisen direktiivin kansallisten täytäntöönpanotoimenpiteiden yhteydessä myös vahvistettava poikkeuksen pyytämiseen sovellettavat menettelysäännöt ja niillä on tältä osin harkintavaltaa, kunhan ne vahvistavat mainitut säännöt siten, että varmistetaan, että poikkeuspyynnöt voidaan tutkia ja poikkeukset voidaan tarvittaessa myöntää hyvissä ajoin.

32 Parlamentin mukaan on siten otettava huomioon riidanalaisen direktiivin täytäntöönpanoa Saksassa koskeva lakiehdotus, jossa säädetään toimijoilla olevasta mahdollisuudesta pyytää poikkeusta 30 päivän kuluessa siitä, kun kyseinen kansallinen laki tuli voimaan 12.12.2019, ja jos kantaja jättäisi tältä osin esittämättä pyyntönsä tässä kansallisten viranomaisten säätämässä määräajassa, juuri mainitulla Saksan lailla eikä riidanalaisella direktiivillä vaikutettaisiin sen oikeusasemaan. Parlamentin mielestä on niin, että vaikka riidanalaisessa direktiivissä säädetään tietystä ajankohdasta, johon mennessä poikkeukset on myönnettävä, jäsenvaltioilla on harkintavaltaa poikkeuspyyntöjen esittämisajankohdan osalta, mikä merkitsee sitä, että kokonaisajanjakso, jonka kuluessa toimijat voivat esittää pyynnöt ja kansalliset viranomaiset voivat käsitellä ne ja jonka pituuden kantaja riitauttaa nyt käsiteltävässä asiassa, koska se on sen mukaan väitetysti liian lyhyt tai tiukka, vaihtelee jäsenvaltiosta toiseen. Saksassa poikkeusta koskevat menettelyt voidaan siten panna vireille ja toteuttaa viidestä kuuden kuukauden kuluessa 12.12.2019–24.5.2020.

33 Neuvosto väittää, ettei yleisesti riidanalainen direktiivi eikä erityisesti se kyseisen direktiivin ainoa säännös, jonka kumoamista kantaja vaatii osittain, koske kantajaa suoraan. Kantaja ei selitä tältä osin, miten jollakin riidanalaisessa direktiivissä jäsenvaltioille asetetuista oikeudellisista velvollisuuksista,

mukaan lukien niille asetettu määräaika, jonka kuluessa poikkeukset direktiivistä 2009/73, sellaisena kuin se on muutettuna, on myönnettävä, voisi olla välittömiä oikeusvaikutuksia sen asemaan. Riidanalaisen direktiivin täytäntöönpanosta kantajalle aiheutuvat seuraukset, sellaisena kuin niihin vedotaan kannekirjelmässä, ovat lisäksi täysin hypoteettisia, koska ne konkretisoituvat vasta, jos sille ei myönnetä vapautusta; tämä seikka ei ollut tiedossa nyt käsiteltävän kanteen nostamisajankohtana. Jäsenvaltioilla on lisäksi harkintavaltaa riidanalaisen direktiivin kansallisia täytäntöönpanotoimenpiteitä toteutettaessa, ja niillä on erityisesti vapaus myöntää poikkeuksia kolmansiin maihin menevien ja/tai niistä tulevien siirtoputkien osalta. Kun kantaja korostaa kannekirjelmän 21 kohdassa, että ”kun muutosdirektiivi on pantu täytäntöön Saksassa, direktiivin [2009/73] täytäntöönpanevaa Saksan lainsäädäntöä sovelletaan täysimääräisesti Nord Streamin Saksassa sijaitsevaan osaan,” ja kun se toteaa myös, että se aikoo hakea Saksan viranomaisilta vapautusta, se myöntää itsekin, etteivät edellytykset sille, että riidanalainen direktiivi koskee sitä suoraan, ole täyttyneet nyt käsiteltävässä asiassa.

34 Kantaja väittää kannekirjelmässä ja parlamentin ja neuvoston oikeudenkäyntiväitteistä esittämissään huomautuksissa, että riidanalainen direktiivi koskee sitä suoraan, sillä siihen sovelletaan sen mukaan direktiivin 2009/73 vaatimuksia, koska Saksan sääntelyviranomainen ei ole tehnyt vapautusta koskevaa päätöstä 49 a artiklan, sellaisena kuin se on lisättynä direktiiviin 2009/73 riidanalaisella direktiivillä, nojalla. Tämä pätee siirtoverkkojen ja siirtoverkonhaltijoiden eriyttämistä koskeviin velvollisuuksiin, sellaisena kuin niistä säädetään direktiivin 2009/83 9 artiklassa, kyseisen direktiivin 32 artiklassa säädettyyn velvollisuuteen myöntää kolmansille osapuolille pääsy sen maakaasuputkeen ja tariffeja koskeviin velvollisuuksiin, sellaisina kuin niistä säädetään mainitun direktiivin 41 artiklan 1 ja 6 kohdassa sekä vastaavissa Saksan täytäntöönpanolaeissa.

35 Nämä uudet velvollisuudet johtavat kantajan tapauksessa välttämättä huomattaviin muutoksiin sitä koskevaan osakassopimukseen, sen yhtiöjärjestykseen ja sen Gazprom export LLC:n kanssa tekemään kaasun siirtoa koskevaan sopimukseen. Tältä osin mahdollisuudella saada Saksan sääntelyviranomaiselta vapautus – joka on sen tapauksessa kohtuuttoman vaikeaa tai jopa mahdotonta – riidanalaisessa direktiivissä säädetyn uuden 49 a artiklan nojalla ei sen mukaan korjata sitä, että mainittu direktiivi vaikuttaa suoraan ja vakavasti kantajan asemaan etenkin sen vuoksi, että tämän tyyppinen vapautus koskee vain tiettyjä direktiivissä 2009/73 säädettyjä velvollisuuksia, että kyseiset vapautukset myönnetään vain väliaikaisesti ja että sillä kohtuuttoman lyhyellä määräajalla, jonka kuluessa kansallisten sääntelyviranomaisten on ratkaistava poikkeuspyynnöt ja joka päättyy käsiteltävässä asiassa 24.5.2020, vaarannetaan kantajan mahdollisuus saada tällainen vapautus. Siitä riidanalaisen direktiivin säännöksestä, jossa säädetään kyseisestä määräajasta ja jonka kumoamista kantaja vaatii käsiteltävässä asiassa, kantaja toteaa lopuksi, ettei siinä anneta jäsenvaltioille lainkaan harkintavaltaa, joten sen soveltaminen olisi puhtaasti automaattista ja perustuu yksinomaan unionin säännöstöön.

36 Tältä osin on huomautettava, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan kahden kriteerin on täytyttävä kumulatiivisesti sen SEUT 263 artiklan neljännen kohdan toisessa tilanteessa asetetun edellytyksen osalta, jonka mukaan kanteen kohteena olevan unionin toimen on koskettava suoraan luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, eli ensinnäkin, että kyseisellä toimella on välittömiä vaikutuksia kantajan oikeusasemaan, ja toiseksi, ettei se jätä niille, joille se on osoitettu ja joiden tehtävänä on sen täytäntöönpano, ollenkaan harkintavaltaa, jolloin täytäntöönpano on luonteeltaan puhtaasti automaattista ja perustuu yksinomaan unionin lainsäädäntöön eikä edellytä välissä olevien sääntöjen soveltamista (määräys 19.6.2008, US Steel Košice v. komissio, C-6/08 P, ei julkaistu, EU:C:2008:356, 60 kohta ja tuomio 6.11.2018, Scuola Elementare Maria Montessori v. komissio, komissio v. Scuola Elementare Maria Montessori ja komissio v. Ferracci, C-622/16 P–C-624/16 P, EU:C:2018:873, 42 kohta).

37 Näin on myös silloin kun niillä, joille riitautettu unionin toimi on osoitettu, on vain teoreettinen mahdollisuus olla ryhtymättä kyseisessä toimessa edellytettyihin toimenpiteisiin, ja kun heidän tahdostaan ryhtyä toimen mukaisiin toimenpiteisiin ei ole epäilystäkään (ks. määräys 19.6.2008, US

Steel Košice v. komissio, C-6/08 P, ei julkaistu, EU:C:2008:356, 61 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen ja tuomio 4.12.2019, Polskie Górnictwo Naftowe i Gazownictwo v. komissio, C-342/18 P, ei julkaistu, EU:C:2019:1043, 39 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

38 Nyt käsiteltävässä asiassa on todettava, että kantajan kaltaiset maakaasuputkea operoivat yhtiöt ovat yleisesti riidanalaisen direktiivin voimaantulosta alkaen tilanteessa, jossa niiden kaasunsiirtoputkien tiettyyn osaan, tässä tapauksessa siihen osaan, joka sijaitsee jäsenvaltion ja kolmannen valtion välillä jäsenvaltioiden alueen rajaan saakka, tai jäsenvaltion aluemerellä sijaitsevaan osaan, sovelletaan vastedes mahdollisesti direktiivissä 2009/73 säädettyjä velvollisuuksia ja viimeksi mainitun direktiivin, sellaisena kuin se on muutettuna, kansallisia täytäntöönpanotoimenpiteitä.

39 Niistä konkreettisista velvollisuuksista, joita kantajan kaltaisten tiettyjen toimijoiden kaasunsiirtoputkien osaan sovelletaan vastedes direktiivin 2009/73, sellaisena kuin se on muutettuna, säännösten nojalla, ja siitä tavasta, jolla kyseiset velvollisuudet on täsmällisesti määritelty, on kuitenkin todettava, että ne riippuvat kansallisista täytäntöönpanotoimenpiteistä, jotka jäsenvaltio, jonka aluemerellä kyseinen putken osa sijaitsee, aikoo toteuttaa tai on toteuttanut riidanalaisen direktiivin 2 artiklan, luettuna yhdessä SEUT 288 artiklan kolmannen kohdan kanssa, nojalla viimeistään 24.2.2020

40 Direktiivillä ei näet voida sellaisenaan luoda velvollisuuksia yksityiselle, eivätkä kansalliset viranomaiset voi siis vedota siihen sellaisenaan toimijoita vastaan, jos kyseiset viranomaiset eivät ole toteuttaneet ensin mainitun direktiivin täytäntöönpanotoimenpiteitä (tuomio 26.2.1986, Marshall, 152/84, EU:C:1986:84, 48 kohta ja määräys 7.7.2014, Group'Hygiène v. komissio, T-202/13, EU:T:2014:664, 33 kohta; ks. myös vastaavasti tuomio 14.7.1994, Faccini Dori, C-91/92, EU:C:1994:292, 20 ja 25 kohta).

41 Riippumatta siitä, ovatko riidanalaisen direktiivin säännökset selkeitä ja riittävän täsmällisiä, niistä ei siis voi seurata ennen valtion täytäntöönpanotoimenpiteiden toteuttamista ja kyseisistä toimenpiteistä riippumatta suoraan tai välillisesti sellaisia kantajaa sitovia velvollisuuksia, jotka ovat omiaan vaikuttamaan tällä perusteella suoraan kantajan oikeusasemaan SEUT 263 artiklan neljännessä kohdassa tarkoitetulla tavalla (ks. vastaavasti tuomio 27.6.2000, Salamander ym. v. parlamentti ja neuvosto, T-172/98 ja T-175/98–T-177/98, EU:T:2000:168, 54 kohta ja määräys 7.7.2014, Group'Hygiène v. komissio, T-202/13, EU:T:2014:664, 33 kohta). Saksan sääntelyviranomainen ei erityisestikään voi vaatia kantajalta siinä tapauksessa, että Saksan liittotasavalta ei ole toteuttanut riidanalaisen direktiivin täytäntöönpanotoimenpiteitä, että se noudattaa sen tapaukseen sovellettavia uusia velvollisuuksia, kuten mainitussa direktiivissä säädetään.

42 Tältä osin se, että kantajan toimintaa säännellään vastedes osittain unionin oikeudella, tässä tapauksessa direktiivillä 2009/73, sellaisena kuin se on muutettuna, on joka tapauksessa vain seurausta sen päätöksestä kehittää toimintaansa ja säilyttää se unionin alueella, tässä tapauksessa yhden unionin jäsenvaltion aluemerellä (ks. vastaavasti tuomio 21.12.2011, Air Transport Association of America ym., C-366/10, EU:C:2011:864, 127 ja 128 kohta). Riidanalaisella direktiivillä ei kuitenkaan ole sellaisenaan sen voimaantulosta alkaen eikä missään tapauksessa ennen sen 2 artiklan 1 kohdassa säädetyn täytäntöönpanolle varatun määräajan päättymistä välittömiä ja konkreettisia vaikutuksia kantajan kaltaisten toimijoiden oikeusasemaan.

43 Jos hyväksyttäisiin kantajan näkemys, jonka mukaan riidanalaisen direktiivin voimaantulo on vaikuttanut suoraan sen oikeusasemaan sillä perusteella, että sen Nord Stream -kaksoisputkijärjestelmän toiminta on aikaisemmin jäänyt direktiivin 2009/73 aineellisen soveltamisalan ulkopuolelle, tämä merkitsisi lisäksi sitä, että joka kerta kun unioni antaa uutta lainsäädäntöä jollakin alalla ja asettaa toimijoille velvollisuuksia, joita niihin ei ole sovellettu aikaisemmin, kyseisen lainsäädännön osalta katsottaisiin, vaikka se annettaisiinkin direktiivin muodossa tavallisessa lainsäätämisjärjestyksessä, että se vaikuttaa toimijoihin väistämättä suoraan SEUT 263 artiklan neljännessä kohdassa tarkoitetulla tavalla. Tällainen lähestymistapa olisi kuitenkin ristiriidassa SEUT

288 artiklan kolmannen kohdan sanamuodon kanssa, jonka mukaan ”direktiivi velvoittaa saavutettavaan tulokseen nähden jokaista jäsenvaltiota, jolle se on osoitettu, mutta jättää kansallisten viranomaisten valittavaksi muodon ja keinot”, ja siis sen kanssa, että minkä tahansa direktiivin kansalliset täytäntöönpanotoimenpiteet vaikuttavat lähtökohtaisesti toimijoiden oikeusasemaan.

44 Nyt käsiteltävässä asiassa kantajan kaltaisille toimijoille asetetaan tai on asetettu siis vasta sellaisten riidanalaisen direktiivin kansallisten täytäntöönpanontoimenpiteiden välityksellä, jotka jäsenvaltiot ja tässä tapauksessa kantajan osalta Saksan liittotasavalta toteuttavat tai ovat toteuttaneet, direktiivin 2009/73, sellaisena kuin se on muutettuna riidanalaisella direktiivillä, velvollisuudet kyseisten jäsenvaltioiden vahvistamin edellytyksin (ks. vastaavasti määräys 10.9.2002, Japan Tobacco ja JT International v. parlamentti ja neuvosto, T-223/01, EU:T:2002:205, 47 kohta ja määräys 7.7.2014, Group’Hygiène v. komissio, T-202/13, EU:T:2014:664, 33 ja 36 kohta).

45 Tältä osin yhtäältä Saksan liittotasavallan osalta tällaisia täytäntöönpanotoimenpiteitä ei ollut toteutettu nyt käsiteltävän kanteen nostamisajankohtana. Toisaalta on joka tapauksessa todettava – toisin kuin kantaja väittää –, että jäsenvaltioilla oli harkintavaltaa direktiivin 2009/73, sellaisena kuin se on muutettuna riidanalaisella direktiivillä, säännöksiä täytäntöön pantaessa niiden kansallisten täytäntöönpanotoimenpiteiden osalta, jotka mainittujen jäsenvaltioiden oli viimeistään 24.2.2020 toteutettava ja joilla kyseisen direktiivin velvollisuudet oli saatettava toimijoita sitoviksi.

46 Yhtäältä näet direktiivin 2009/73, sellaisena kuin se on muutettuna, 9 artiklassa säädettyjen velvollisuuksien osalta jäsenvaltioilla on kyseisen 9 artiklan 8 kohdan uuden ensimmäisen alakohdan ja 9 kohdan, sellaisina kuin ne ovat lisättyinä riidanalaisella direktiivillä, nojalla mahdollisuus päättää olla soveltamatta siirtoverkkojen ja siirtoverkonhaltijoiden eriyttämistä koskevaa velvollisuutta, sellaisena kuin siitä säädetään mainitun 9 artiklan 1 kohdassa. Ne erityisesti ”voivat” päättää tästä sellaisen kaasunsiirtoverkon osan osalta, joka yhdistää jäsenvaltion kolmanteen maahan kyseisen jäsenvaltion rajan ja kyseisen jäsenvaltion verkossa sijaitsevan ensimmäisen liitäntäpisteen välillä, yhtäältä jos siirtoverkko kuului 23.5.2019 vertikaalisesti integroituneeseen yritykseen ja toisaalta jos siirtoverkko kuului 23.5.2019 vertikaalisesti integroituneeseen yritykseen ja on käytössä järjestelyjä, jotka takaavat siirtoverkonhaltijalle tehokkaamman riippumattomuuden kuin direktiivin 2009/73 IV luvun säännökset. Samoin on todettava, että jäsenvaltiot voivat kyseisen direktiivin 14 artiklan 1 kohdan, sellaisena kuin se on lisättynä riidanalaisella direktiivillä, nojalla päättää olla soveltamatta mainitun direktiivin 9 artiklan 1 kohtaa ja nimetä riippumattoman järjestelmävastaavan asianomaisen siirtoverkon omistajan ehdotuksesta ja komission hyväksynnän saatuaan.

47 Toisaalta direktiiviin 2009/73 riidanalaisella direktiivillä tehtyjen muutosten ja erityisesti 36 artiklaa koskevien muutosten ja 49 a artiklan lisäämisen perusteella kansalliset viranomaiset voivat päättää myöntää ”merkittäv[ien] uu[sien] kaasuinfrastruktuuri[en]” ja ”sellaisten jäsenvaltio[ide]n ja kolman[si]en ma[ide]n välisten kaasunsiirtoputkien osalta, jotka ovat valmistuneet ennen 23 päivää toukokuuta 2019,” poikkeuksia eräisiin direktiivin 2009/73, sellaisena kuin se on muutettuna, artikloihin eli tässä tapauksessa 36 artiklan osalta poikkeuksia 9, 32, 33 ja 34 artiklaan ja 41 artiklan 6, 8 ja 10 artiklaan sekä 49 a artiklan osalta poikkeuksia 9, 10, 11 ja 32 artiklan ja 41 artiklan 6, 8 ja 10 kohtaan.

48 Kuten parlamentti perustellusti huomauttaa, jäsenvaltioiden on toteutettava tältä osin kansalliset toimenpiteet, joilla annetaan asianomaisille toimijoille mahdollisuus pyytää, että niihin sovelletaan kyseisiä poikkeuksia, määritetään täsmällisesti näiden poikkeusten myöntämisedellytykset direktiivin 2009/73, sellaisena kuin se on muutettuna, 49 a artiklassa säädettyjen yleisten kriteerien nojalla, ja säännellään menettelyä siten, että niiden kansalliset sääntelyviranomaiset voivat ratkaista tällaiset pyynnöt riidanalaisessa direktiivissä säädetyissä määräajoissa. Näiden edellytysten täytäntöön panemiseksi kansallisilla sääntelyviranomaisilla on lisäksi laaja harkintavalta tällaisia poikkeuksia myönnettäessä ja niistä mahdollisista erityisehdoista päätettäessä, joita näihin poikkeuksiin voidaan soveltaa (ks. analogisesti tuomio 4.12.2019, Polskie Górnictwo Naftowe i Gazownictwo v. komissio, C-342/18 P, ei julkaistu, EU:C:2019:1043, 48–53 kohta).

49 Edellä esitetystä seuraa, etteivät riidanalaisen direktiivin säännökset koske yleisesti kantajaa suoraan.

50 Tämä pätee myös sen ainoan säännöksen osalta, jonka kumoamista kantaja vaatii ja joka on siis riidanalaisella direktiivillä lisätty uusi 49 a artiklan 3 kohdan ensimmäinen virke, jonka mukaan ”[kyseisen 49 a artiklan] 1 ja 2 kohdan mukaiset [poikkeusta koskevat] päätökset on tehtävä viimeistään 24 päivänä toukokuuta 2020”. Kyseisessä lisäyksessä nimittäin säädetään kansallisilla sääntelyviranomaisilla, joiden on käsiteltävä kyseisen säännöksen nojalla esitetyt poikkeuspyynnöt, olevasta velvollisuudesta ratkaista nämä pyynnöt viimeistään 24.5.2020 mennessä. Tämä velvollisuus toimia tietyssä ajassa kuuluu siis suoraan kansallisille viranomaisille.

51 Siitä riippumatta, onko jäsenvaltioilla liikkumavaraa riidanalaisen direktiivin kyseisen säännöksen täytäntöönpanossa, unionin lainsäätäjän näin säätämä velvollisuus ei sitä vastoin vaikuta suoraan toimijoihin, jotka esittävät tällaisia poikkeuspyyntöjä tai jotka aikovat, kuten kantaja, tehdä niin. Kuten parlamentti väittää, eikä kantaja ole tätä kiistänyt, riidanalaisen direktiivin täytäntöönpanevassa Saksan laissa näet säädetään, että toimijoiden on esitettävä poikkeuspyyntö viimeistään 30 päivän kuluessa kyseisen kansallisen lain voimaantulosta. Kantajan oikeusasemaan vaikuttaa suoraan siis juuri tämä kansallinen säännös, sillä sen oikeutta pyytää vapautusta tietyistä direktiivin 2009/73, sellaisena kuin se on muutettuna riidanalaisella direktiivillä, velvollisuuksista, säännellään – myös ajallisesti – mainitulla kansallisella säännöksellä sekä sen määräajan osalta, jonka kuluessa pyyntö on esitettävä, että sen määräajan osalta, jonka kuluessa pyyntö on käsiteltävä. Riidanalaisessa direktiivissä ei myöskään säädetä siitä, mihin toimenpiteisiin kansallisessa sääntelyviranomaisessa vireillä olevan poikkeuspyynnön osalta olisi ryhdyttävä, jos kyseisen viranomaisen ei kykenisi noudattaa mainitussa direktiivissä säädettyä määräaikaa, jonka mukaan pyyntö on ratkaistava viimeistään 24.5.2020.

52 Kantaja ei voi lopuksi vedota unionin yleisen tuomioistuimen 7.10.2009 antamassa tuomiossa Vischim v. komissio (T-380/06, EU:T:2009:392) omaksumaan ratkaisuun. Kyseistä tuomiosta ja erityisesti sen 58 kohdasta näet tosin ilmenee, että unionin yleinen tuomioistuin myönsi kyseiseen tuomioon johtaneessa asiassa, että riidanalainen direktiivi koski kantajaa suoraan ja erikseen siltä osin kuin viimeksi mainitussa direktiivissä sisällytettiin eräs kemiallinen aine sellaisen perusdirektiivin liitteeseen, jonka täytäntöönpanotoimenpide mainittu direktiivi oli. On kuitenkin todettava, että tämä oikeuskäytännössä omaksuttu kanta selittyi kyseisen kantajan erityispiirteillä. Kantaja oli nimittäin sen ilmoituksen tekijä, joka johti yhtäältä kemiallisen aineen tutkintamenettelyyn, joka koski erityisesti yhtä sen tuotteista, ja toisaalta kyseisen aineen sisällyttämiseen. Sillä oli lisäksi voimassa olevat luvat kyseistä kemiallista ainetta sisältäville kasvinsuojeluaineille. Kyseinen tosiasiallinen tilanne ei siis ole mitenkään vertailukelpoinen nyt käsiteltävässä asiassa.

53 Kaikesta edellä esitetystä seuraa, että riidanalainen direktiivi ja se kyseisen direktiivin säännös, jonka osittaista kumoamista kantaja vaatii nyt käsiteltävässä asiassa, eivät koske kantajaa suoraan.

Kysymys siitä, koskeeko riidanalainen direktiivi kantajaa erikseen

54 Parlamentti väittää, ettei riidanalainen direktiivi koske kantajaa erikseen. Se katsoo siitä, että riidanalainen direktiivi vaikuttaa suoraan rajalliseen määrään toimijoita, yhtäältä, että pelkästään mahdollisuus määrittää jollakin tarkkuudella niiden henkilöiden lukumäärä, joihin kyseistä direktiiviä sovelletaan, tai jopa yksilöidä nämä henkilöt, ei riitä osoittamaan, että kyseinen direktiivi koskee kantajaa erikseen, ja toisaalta, että kyseinen rajallinen määrä selittyy asianomaisen alan eli putkien kautta tapahtuvan kaasun siirron oligopolistisilla ominaispiirteillä. Kantaja ei riidanalaisen direktiivin antamisajankohtana ollut missään tapauksessa saanut erityisiä oikeuksia operoida kaasuinfrastruktuuriaan eli tässä tapauksessa oikeutta operoida sitä unionin oikeudesta piittaamatta jäsenvaltioiden maanpäällisen alueen ulkopuolella. Kantaja ei ole parlamentin mukaan myöskään osoittanut, että olisi sellaisia ominaispiirteitä, jotka ovat sille luonteenomaisia tai joilla Nord Stream -kaksoisputkijärjestelmä voidaan erottaa kaikista muista rajat ylittävistä yhdysputkista, jotka ovat

tosiasiallisesti tai mahdollisesti samanlaisessa tai samankaltaisessa tilanteessa. Riidanalaisella direktiivillä olevista taloudellisista vaikutuksista kantajan toimintoihin parlamentti väittää, ettei näillä vaikutuksilla voida osoittaa, että mainittu direktiivi koskee kantajaa erikseen.

55 Neuvosto väittää, ettei riidanalainen direktiivi koske kantajaa erikseen, sillä vaikka myönnettäisiinkin, että direktiivillä voi olla oikeudellisia seurauksia kantajan tilanteelle, on ilmeistä, että mainitun direktiivin säännöksiä sovelletaan objektiivisesti määriteltyihin oikeudellisiin tilanteisiin ja että niillä ei yksilöidä kantajaa samalla tavalla kuin sitä, jolle yksittäistapausta koskeva päätös on osoitettu. Riidanalaista direktiiviä sovelletaan näet kaikkiin jäsenvaltion ja kolmannen maan välisiin kaasunsiirtoputkiin riippumatta siitä, onko kyse maa- tai meriputkista tai jo olemassa olevista, valmistuneista tai uusista putkista taikka siirtoputkista, joista on tullut sen jälkeen, kun Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistynyt kuningaskunta on eronnut unionista, jäsenvaltion ja kolmannen maan välisiä putkia, taikka vielä putkista, jotka on sisällytetty mainitun direktiivin soveltamisalaan sen johdosta, että unioniin on liittynyt uusia jäsenvaltioita.

56 Neuvoston mukaan kantaja ei voi myöskään väittää, että sillä on saavutettu oikeus siihen, että se säilyttää aikaisemman asemansa sellaisen infrastruktuurin haltijana, jota ei ole säännelty unionin oikeudessa. Tämä merkitsisi näet sitä, että yhtä unionin lainsäätäjistä kielletään vahvistamasta uusia yleisesti sovellettavia sääntöjä, jotka koskevat kaasunsiirtoputkien toimintaa jäsenvaltion ja kolmannen valtion välillä jäsenvaltion alueen tai kyseisen jäsenvaltion aluemeren rajaan saakka. Riidanalaisella direktiivillä ei missään tapauksessa loukata kantajan olemassa olevan erityisen tai yksinomaisen oikeuden ulottuvuutta tai haitata sen käyttämistä.

57 Kantaja väittää, että riidanalainen direktiivi koskee sitä erikseen, sillä se kuuluu viiden sellaisen toimijan suljettuun ja rajoitettuun joukkoon, joihin riidanalainen direktiivi vaikuttaa, eli sellaisten kaasuputkien omistajien ja haltijoiden ryhmään, jotka olivat jo valmistuneet ja käytössä 23.5.2019, jotka yhdistävät meritse kolmansia maita ja unionin jäsenvaltioita ja joissa on unionin alueella sijaitseva yhteenliitäntäpiste. Kantajan mukaan riidanalaisen direktiivin johdosta kaikkiin näihin haltijoihin sovelletaan kaikkia direktiivin 2009/73 normatiivisia velvollisuuksia ja kansallisissa täytäntöönpanolainsäädännöissä vahvistettuja velvollisuuksia, ja näin on ajankohtana, jolloin kaikki niiden infrastruktuuria koskevat investointipäätökset on jo tehty aikoja sitten ja jolloin mainitut infrastruktuurit oli jo rakennettu ja otettu käyttöön. Sellaisten infrastruktuurien haltijoista poiketen, jotka rakennetaan tulevaisuudessa ottamalla huomioon tämä uusi lainsäädännöllinen rajoitus, kantajan kaltaisilta toimijoilta otetaan riidanalaisella direktiivillä pois niiden asema sääntelemättömän infrastruktuurin haltijana. Niiden toimintojen harjoittamista koskevat edellytykset ovat epäilemättä epäedullisemmat kuin aikaisemmin 27.2.2014 annetun tuomion Stichting Woonpunt ym. v. komissio (C-132/12 P, EU:C:2014:100) 61 kohdassa tarkoitetulla tavalla, sillä niiden infrastruktuureihin sovellettavan lainsäädännön perustavanlaatuinen muuttuminen vaikuttaa niihin ja tällä on ollut merkittäviä seurauksia kyseisten infrastruktuurien rahoitusrakenteille ja niiden kumppanuussuhteille Gazprom exportin, joka on kantajan ainoa asiakas, kaltaisten kaasuntoimittajien kanssa. Kyseiset haltijat erottuvat lisäksi tulevista toimijoista, sillä näiden osalta infrastruktuurit, jotka niiden on rakennettava tulevaisuudessa, eivät määritelmänsä mukaan ole riidanalaisessa direktiivissä tarkoitettuja infrastruktuureja, joka ovat olleet käytössä 23.5.2019.

58 Tältä osin on huomautettava, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan luonnolliset henkilöt tai oikeushenkilöt, jotka eivät ole unionin toimen adressaatteja, täyttävät SEUT 263 artiklan neljännen kohdan toisessa tilanteessa tarkoitetun edellytyksen, jonka mukaan riidanalaisen toimen on koskettava niitä erikseen, ainoastaan, jos kyseinen toimi vaikuttaa niihin niille tunnusomaisten erityispiirteiden tai sellaisen tosiasiallisen tilanteen takia, jonka perusteella nämä henkilöt erottuvat kaikista muista ja ne voidaan yksilöidä samalla tavalla kuin adressaatti (tuomio 15.7.1963, Plaumann v. komissio, 25/62, EU:C:1963:17 ja tuomio 3.10.2013, Inuit Tapiriit Kanatami ym. v. parlamentti ja neuvosto, C-583/11 P, EU:C:2013:625, 72 kohta).

59 Kantaja katsoo nyt esillä olevassa asiassa, että riidanalainen direktiivi ja erityisesti se kyseisen direktiivin säännös, jonka kumoamista se vaatii, koskee sitä erikseen sillä perusteella, että se kuuluu sellaisten taloudellisten toimijoiden rajoitettuun joukkoon, joihin riidanalainen direktiivi vaikuttaa erityisesti samankaltaisella tavalla, jolla se vaikuttaisi yksittäistapauksia koskevien päätösten adressaatteihin. Tämä joukko muodostuu sellaisten kolmansien maiden aluemerellä sijaitsevien maakaasuputkien omistajista ja haltijoista, jotka ovat jo valmistuneet ja käytössä 23.5.2019 ja joissa on unionin alueella sijaitseva yhteenliitäntäpiste. Riidanalainen direktiivi vaikuttaa siten vain viiteen maakaasuputkeen eli kantajan hallinnoimaan maakaasuputkeen sekä Greenstream-, Medgaz-, Maghreb-Europe Gas Pipeline- ja Transmed-maakaasuputkiin.

60 Tältä osin on huomautettava, että se, että on mahdollista jollakin tarkkuudella määrittää niiden oikeussubjektien lukumäärä, joihin unionin toimenpidettä sovelletaan, tai jopa yksilöidä nämä oikeussubjektit, ei mitenkään merkitse sitä, että olisi katsottava, että toimenpide koskee näitä oikeussubjekteja erikseen, kun on selvää, että toimenpidettä sovelletaan siinä objektiivisesti määritellyn oikeudellisen tilanteen tai tosiseikaston perusteella (ks. tuomio 28.4.2015, T & L Sugars ja Sidul Açúcares v. komissio, C-456/13 P, EU:C:2015:284, 64 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

61 Kantajan mainitsemista maakaasuputkista ja myös siitä, jonka haltija se on, on kuitenkin todettava, että riidanalaista direktiiviä sovelletaan niihin kyseisessä direktiivissä säädetyn oikeudellisen tilanteen tai tosiseikaston perusteella. Lainsäätäjän 49 a artiklan 1 kohdassa, sellaisena kuin se on lisättynä direktiiviin 2009/73 riidanalaisella direktiivillä, vahvistaman objektiivisen arviointiperusteen mukaan direktiiviä näet sovelletaan kaasunsiirtoputkiin, jotka olivat valmistuneet ennen 23.5.2019, jolloin riidanalainen direktiivi tuli voimaan. Kuten parlamentti lähinnä väittää, niiden toimijoiden rajallinen määrä, joita riidanalainen direktiivi koskee, selittyy lisäksi yhtäältä sillä, että direktiivillä säännellään erityisen kalliita suuria kaasuinfrastruktuureja, joiden määrä unionin alueella on alueellisten, taloudellisten ja geopoliittisten rajoitteiden vuoksi rajallinen, ja toisaalta sillä, että mainitulla direktiivillä säännellään yksinomaan sellaisia kaasuinfrastruktuureja, jotka yhdistävät unionin kolmansiin valtioihin ja joiden lukumäärä on vieläkin pienempi.

62 Kun otetaan huomioon kyseessä oleva erityinen talouden ala, sen perusteella, että riidanalaisella direktiivillä on tarkoitus säännellä ainoastaan rajallista määrää toimijoita, jotka on yksilöity tai jotka olivat yksilöitävissä kyseistä direktiiviä annettaessa, ei voida katsoa, että mainittu direktiivi koski näitä toimijoita erikseen samalla tavalla kuin niitä, joille kyseinen toimi osoitettu, tai niitä, joille yksittäistapausta koskevat päätökset on osoitettu.

63 On totta, että yhteisöjen tuomioistuin on 18.5.1994 antamassaan tuomiossa Codorniu v. neuvosto (C-309/89, EU:C:1994:197) katsonut, että tietyissä olosuhteissa luonteeltaan normatiivinen säännös voi koskea erikseen tiettyjä taloudellisia toimijoita, joita asia koskee. Kyseiseen oikeuskäytäntöön ei kuitenkaan voida vedota tässä tapauksessa, koska mainitussa asiassa riitautetusta asetuksesta poiketen riidanalaisella direktiivillä ei nyt käsiteltävässä asiassa ole loukattu kantajan erityisiä oikeuksia (ks. vastaavasti määräys 23.11.1995, Asocarne v. neuvosto, C-10/95 P, EU:C:1995:406, 43 kohta). Tämä pätee myös 27.2.2014 annettuun tuomioon Stichting Woonlinie ym. v. komissio (C-133/12 P, EU:C:2014:105) tehtyyn viittaukseen.

64 Toisin kuin kantaja väittää ja kuten edellä 42 kohdassa on todettu, kantajalla ei näet ollut nyt käsiteltävässä asiassa oikeutta operoida Nord Stream -kaksoisputkijärjestelmää ja/tai jatkaa sen operoimista kaikista unionin lainsäädännöllisistä rajoitteista piittaamatta ainakin siltä osin kuin on kyse mainitun kaasunsiirtoputken siitä osasta, joka sijaitsee unionin alueella, ja tässä tapauksessa jäsenvaltion aluemerellä. Sen perusteella, että kantaja on riidanalaista direktiiviä annettaessa kuulunut sellaisten toimijoiden, joita direktiivin 2009/73 alueellisen ja/tai aineellisen soveltamisalan laajentaminen koskee, rajoitettuun joukkoon, joka oli yksilöity tai joka oli yksilöitävissä, ei siten voida katsoa, että riidanalainen direktiivi koskee sitä erikseen, koska on selvää, että riidanalaista direktiiviä sovelletaan unionin lainsäätäjän kyseessä olevassa toimessa objektiivisesti määrittelemän oikeudellisen tilanteen tai tosiseikaston perusteella. Kantaja ei ole myöskään osoittanut, että kyseinen lainsäätäjä on

antanut riidanalaisen direktiivin ottamalla huomioon kantajan tilanteeseen tai neljän muun maakaasuputken, jotka olivat jo käytössä 23.5.2019, tilanteeseen liittyvät erityispiirteet, joihin kantaja on viitannut.

65 Lopuksi on huomautettava siitä kantajan argumentaatiosta, joka perustuu riidanalaisella direktiivillä olevaan merkittävään taloudelliseen vaikutukseen sen Nord Stream -maakaasuputken haltijana harjoittamiin toimintoihin, että se, että yleisesti sovellettavalla toimella on tiettyihin toimijoihin taloudellisesti enemmän vaikutuksia kuin muihin toimijoihin, ei riitä yksilöimään niitä näihin muihin toimijoihin nähden, kun kyseistä toimea sovelletaan – kuten käsiteltävässä asiassa – joka tapauksessa objektiivisesti määritellyn tilanteen perusteella (ks. vastaavasti määräys 18.12.1997, Sveriges Betodlares ja Henrikson v. komissio, C-409/96 P, EU:C:1997:635, 37 kohta; tuomio 2.3.2010, Arcelor v. parlamentti ja neuvosto, T-16/04, EU:T:2010:54, 106 kohta ja tuomio 16.12.2011, Enviro Tech Europe ja Enviro Tech International v. komissio, T-291/04, EU:T:2011:760, 110 kohta).

66 Myöskään pelkästään sillä, että kantaja voi menettää merkittävän tulonlähteen uuden unionin säännöstön vuoksi, ei näytetä toteen, että se on erityisessä tilanteessa, eikä se riitä osoittamaan, että kyseinen säännöstö koskee sitä erikseen. Tältä osin näet kantajan on esitettävä unionin yleiselle tuomioistuimelle näyttö, mitä se ei ole tehnyt nyt käsiteltävässä asiassa, seikoista, joiden perusteella voidaan katsoa, että vahinkoa, joka on väitetty aiheutuneen, voidaan pitää sellaisena, että se yksilöi kantajan suhteessa kaikkiin muihin taloudellisiin toimijoihin, joita mainittu säännöstö koskee samalla tavalla kuin sitä (tuomio 16.12.2011, Enviro Tech Europe ja Enviro Tech International v. komissio, T-291/04, EU:T:2011:760, 110 kohta).

67 Kaikesta edellä esitetystä seuraa, ettei riidanalainen direktiivi koske kantajaa myöskään erikseen.

68 Tarvitsematta ottaa kantaa siihen, onko kantajalla oikeussuojan tarve, tai siihen, voidaanko vaatimukset ottaa tutkittavaksi siltä osin ne koskevat vain riidanalaisen direktiivin osittaista kumoamista, kanne on siis jätettävä tutkimatta.

Väliintulohakemusten arviointi

69 Unionin yleisen tuomioistuimen työjärjestyksen 144 artiklan 3 kohdan mukaan on niin, että jos vastaaja tekee 130 artiklan 1 kohdassa tarkoitetun oikeudenkäyntiväitteen kanteen tutkimisen edellytysten tai tuomioistuimen toimivallan puuttumisesta, väliintulohakemus ratkaistaan vasta sen jälkeen, kun oikeudenkäyntiväite on hylätty tai lykätty ratkaistavaksi pääasian yhteydessä. Työjärjestyksen 142 artiklan 2 kohdan mukaan on lisäksi niin, että väliintulo menettää tarkoituksensa, jos kanne jätetään tutkimatta.

70 Koska oikeudenkäyntiväitteet on hyväksytty käsiteltävässä asiassa ja koska asian käsittely päätetään siis tällä määräyksellä, lausunnon antaminen Viron hallituksen, Latvian hallituksen, Liettuan hallituksen, Puolan hallituksen ja komission esittämistä väliintulohakemuksista raukeaa.

Oikeudenkäyntikulut

71 Unionin yleisen tuomioistuimen työjärjestyksen 134 artiklan 1 kohdan mukaan asianosainen, joka häviää asian, velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jos vastapuoli on sitä vaatinut. Koska parlamentti ja neuvosto ovat sitä vaatineet, kantaja on velvoitettava korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

72 Unionin yleisen tuomioistuimen työjärjestyksen 138 artiklan 1 kohdan mukaisesti asiassa väliintulijoina olleet jäsenvaltiot ja toimielimet vastaavat omista oikeudenkäyntikuluistaan. Työjärjestyksen 144 artiklan 10 kohdassa määrätään lisäksi, että jos pääasian käsittely päätetään ennen väliintulohakemuksen ratkaisemista, väliintulohakemuksen tekijä ja varsinaiset asianosaiset vastaavat

väliintulohakemukseen liittyvistä omista kuluistaan. Kantaja, parlamentti ja neuvosto sekä Viron tasavalta, Latvian tasavalta, Liettuan tasavalta, Puolan tasavalta ja komissio vastaavat näin ollen omista väliintulohakemuksiin liittyvistä oikeudenkäyntikuluistaan.

Näillä perusteilla

UNIONIN YLEINEN TUOMIOISTUIN (kahdeksas jaosto)

on määrännyt seuraavaa:

1) Kanne jätetään tutkimatta.

2) Lausunnon antaminen Viron tasavallan, Latvian tasavallan, Liettuan tasavallan, Puolan tasavallan ja Euroopan komission esittämistä väliintulohakemuksista raukeaa.

3) Nord Stream AG velvoitetaan korvaamaan Euroopan parlamentin ja Euroopan unioin neuvoston oikeudenkäyntikulut lukuun ottamatta väliintulohakemuksiin liittyviä oikeudenkäyntikuluja.

4) Nord Stream, parlamentti ja neuvosto sekä Viron tasavalta, Latvian tasavalta, Liettuan tasavalta, Puolan tasavalta ja komissio vastaavat väliintulohakemuksiin liittyvistä omista oikeudenkäyntikuluistaan.

Annettiin Luxemburgissa 20 päivänä toukokuuta 2020.

E. Coulon
kirjaaja

J. Svenningsen
presidentti